

تأثیر یادگیری اجتماعی در مدیریت آموزش در بین معلمان اداره

آموزش و پرورش پارس آباد

رامین آهنگر^۱، بهنام صولت پتلو^۲، هادی جدی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۲/۱۳

چکیده

هدف از انجام پژوهش بررسی تأثیر یادگیری اجتماعی بر مدیریت آموزشی دبیران اداره آموزش و پرورش در شهر پارس آباد می‌باشد. پژوهش حاضر بر مبنای هدف کاربردی و از نظر گردآوری اطلاعات توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه دبیران اداره آموزش و پرورش شهرستان پارس آباد به تعداد ۹۵ نفر در سال ۱۴۰۲ می‌باشد که با توجه به کم بودن تعداد جامعه آماری، حجم نمونه تمام شمار و همان تعداد ۹۵ نفر انتخاب می‌شوند. در این پژوهش برای ابزار گردآوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. برای روایی پرسشنامه‌ها از روایی محتوا که با بررسی چند تن از اساتید و خبرگان دانشگاهی تأیید شد و پایایی آن‌ها با استفاده آلفای کرونباخ (مقدار آلفای کرونباخ کل = ۰/۸۲۱) استفاده گردیده است و برای آزمون فرضیه‌ها از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شده است. نتایج تحقیق حاکی از آن بود که یادگیری اجتماعی بر مدیریت آموزشی دبیران در شهر پارس آباد تأثیر مثبت و معناداری دارد.

کلمات کلیدی: یادگیری اجتماعی، مدیریت آموزشی، دبیران، آموزش و پرورش.

^۱رامین آهنگر، آموزگار، رشته، مدیریت بازرگانی، پارس آباد اردبیل ایران

^۲بهنام صولت پتلو، آموزگار، رشته عمران، پارس آباد، اردبیل ایران

^۳هادی جدی، آموزگار، رشته علوم تربیتی آموزش ابتدایی، پارس آباد، اردبیل ایران

۱- مقدمه

از مسایل اساسی و با اهمیت نظام آموزش و پرورش، مدیریت و سازماندهی آن است، مدیریت در آموزش و پرورش از سایر مدیریتها متمایز است، زیرا مدیریت آموزشی امری ظریف، تخصصی و علمی است و باید با خصوصیات روانشناختی اعمال گردد.

مدیریت و رهبری از ارکان هر سازمان و جامعه ای است. نیاز به مدیریت و رهبری در همه ی زمینه های فعالیت اجتماعی، محسوس و حیاتی است. این نیاز، به ویژه در نظامهای آموزش و پرورش اهمیت بسیار دارد، زیرا آموزش و پرورش نقش اساسی در گردش امور جامعه و تداوم و بقای آن برعهده دارد و رهبری و مدیریت اثربخش، لازمه ی تهیه و اجرای برنامه های آموزشی و پرورشی نتیجه و کیفی است (علاقه بند، ۱۳۸۵).

مدیریت در آموزش و پرورش با تأکید توأم بر فرایند «آموزش» و «پرورش» در دو سطح ستادی و اجرایی فعالیت می کند. مدیریت آموزشی، در بین سایر انواع مدیریتها از جایگاه ویژه ای برخوردار است. اگر آموزش و پرورش هر جامعه در رأس همه مسائل جامعه باشد، مدیریت آموزشی نیز با همان منطق جایگاه مهمی در بهسازی و توسعه جامعه دارد. اگر مدیران آموزشی یک جامعه دارای دانش و مهارتهای کافی باشند، بدون تردید، نظام آموزشی نیز از اثربخشی، کارآئی و اعتبار بالائی برخوردار خواهد بود (میرکمالی، ۱۳۹۳).

مدیریت آموزشی، فرایندیست که کلیه فعالیتهای افراد همکار در سازمانهای آموزش و پرورش را در جهت رسیدن به هدفهای تعلیم و تربیت، همسو و هماهنگ می کند. مهمترین ویژگی عمومی یک مدیر ایمان او به کارش است که به شیوه ی کار مدیر زینت خاصی می بخشد.

یادگیری یعنی در تعامل با محیط، دانش و رفتار خود را تغییر دهیم تا عملکرد خود را بهتر کنیم. بر اساس نظریه یادگیری اجتماعی بندورا، ما در تعامل با دیگران در یک بستر اجتماعی یاد می گیریم. ما با مشاهده و جذب و تقلید رفتار دیگران هنگامی که تجربه ای مثبت رخ می دهد، می آموزیم که همان کارها را تکرار کنیم. همچنین ممکن است که هنگام مشاهده عواقب یک کنش، آن را درس عبرت کنیم و در آینده از انجام کاری با عاقبت مشابه پرهیز شو (میرکمالی، ۱۳۹۳).

بندورا با نظر رفتارگرایان درباره شرطی سازی موافق بود، یعنی اینکه موجودات زنده از جمله انسان هنگام مشاهده کنشی منجر به پاداش، آن را می آموزند و تکرارش می کنند. البته آنچه بندورا به این نظریه اضافه کرد، مهم تر است:

فرایندهای میانجی شناختی بین محرک و واکنش صورت می گیرد.
رفتار از طریق مشاهده محیط آموخته می شود.

بنابراین عوامل محیطی و شناختی هر دو بر یادگیری و رفتار فرد تأثیر دارند. آنچه بندورا انجام داد، تلفیق نظریه رفتارگرایان با شناخت‌گرایان بود.

بر اساس نظریه یادگیری اجتماعی، ما رفتارهای جدید را با ترکیب تقویت و تقلید می‌آموزیم. تقویت یعنی پاسخی که پس از کنش خود دریافت می‌شود. این پاسخ ممکن است مثبت (تقویت‌کننده) یا منفی (سرکوب‌کننده) باشد. یادگیری تغییر نسبتاً دایمی در رفتار است که در نتیجه تمرین حاصل شده است. تغییراتی در رفتار که حاصل‌اش (و نه تمرین)، با شرایط موقت جاندار (مثل خستگی یا حالات ناشی از مصرف برخی داروها) باشند مشمول این تعریف نمی‌شود نقش یادگیری در همه صحنه‌های زندگی نمایان است. یادگیری نه تنها در آموختن خاص مطالب درسی، بلکه در رشد هیجانی، تعامل اجتماعی و حتی رشد شخصیت نیز دخالت دارد. مثلاً یاد می‌گیریم از چه چیزی بترسیم، چه چیز را دوست بداریم. چگونه مودبانه رفتار کنیم و چگونه صمیمیت نشان دهیم.

یادگیری فرایندی پیچیده است که افراد از دیدگاه‌های مختلف به بررسی آن پرداخته‌اند و هر یک جنبه‌ای از یادگیری انسان را به تصویر کشیده است. در یک تقسیم‌بندی نظریه‌های یادگیری را به چهار نظریه رفتارگرایی، شناخت‌گرایی، سازنده‌گرایی و ارتباط‌گرای تقسیم کرده‌اند که در این مقاله به معرفی این نظریه‌ها، مفاهیم مهم و کاربردهای هر یک در آموزش خواهیم پرداخت.

بنابراین با توجه به مسائل بیان شده و دخیل بودن یادگیری اجتماعی بر مدیریت آموزش در این تحقیق سعی می‌شود که به این سوال پاسخ داده شود که آیا یادگیری اجتماعی در مدیریت آموزش در بین معلمان اداره آموزش و پرورش شهر پارس آباد تأثیری دارد؟

۲- مبانی نظری

۲-۱- یادگیری اجتماعی

پیشرفت تحصیلی از لحاظ جنبه‌های عملی و کاربردی اهمیت بسیار دارد. پیشرفت تحصیلی از عوامل اساسی پذیرش در کلاس درس می‌باشد، هم‌چنین برای به دست آوردن شغل یا مدرک از اهمیت خاصی برخوردار است. بنابراین در حوزه روانشناسی سعی محققین بر این است که تعیین‌کننده‌های پیچیده پیشرفت تحصیلی را مشخص نمایند. اصطلاح پیشرفت تحصیلی به جلوه‌ای از وضعیت تحصیلی دانش‌آموز یا دانشجو اشاره دارد، این جلوه ممکن است نشان دهنده نمره برای یک دوره، میانگین نمرات برای مجموعه‌ای از دوره‌ها در یک درس یا میانگین نمرات دوره‌های مختلف باشد (دهقانی و همکاران، ۱۳۹۳).

در مجموع میزان پیشرفت تحصیلی و افت آن یکی از ملاک‌های کارایی نظام آموزشی است. بنابراین تحلیل این عوامل و تجسس در علل موجود آن یکی از اساسی‌ترین موضوعات پژوهشی در نظام آموزش و پرورش و آموزش عالی است. از طرف دیگر پیشرفت تحصیلی به عنوان یکی از

متغیرهای وابسته مورد توجه قرار گرفته است. یادگیری و پیشرفت تحصیلی در گرو عوامل بی‌شمار و مجموعه‌ای از فرایندهای است که به سادگی قابل تشخیص و کنترل نمی‌باشند. عوامل مربوط به خانواده، همسالان، محیط مدرسه و جامعه، هر یک در زمره عوامل مولد و مستعد کننده عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و دانش‌جویان می‌باشند.

بنابراین برای تحلیل و بررسی عواملی که باعث موفقیت تحصیلی می‌شوند، شبکه‌ای از تأثیر و تأثرات، قابل طرح است که به سادگی قابل تفکیک نبوده و لزوماً نوعی همه‌جانبه‌نگری را طلب می‌نماید. در بررسی عوامل مؤثر مرتبط با پیشرفت تحصیلی باید به دو دسته عوامل، عوامل مربوط به دانش‌آموز یا دانشجوی یا ویژگی‌های فردی و عوامل مربوط به مدرسه و نظام‌های آموزشی اشاره نمود. به عبارتی پیشرفت تحصیلی، گاه به علت خصایص، ویژگی‌ها و شاخص‌های ذهنی، اجتماعی و عاطفی خود دانش‌آموز یا دانشجو است. گاهی به علت کارکردهای مدرسه و دانشگاه و نظام درونی نظام‌های آموزشی. البته بین این دو دسته از عوامل، تعامل برقرار است و تفکیک کردن آن‌ها صرفاً صوری است.

۲-۲- مفاهیم اولیه یادگیری اجتماعی

نظریه یادگیری اجتماعی که توسط آلبرت بندورا ارائه شد، احتمالاً تاثیرگذارترین نظریه یادگیری و رشد بوده است. با وجودی که این نظریه ریشه در بسیاری از مفاهیم نظریه سنتی یادگیری دارد، اما بندورا اعتقاد دارد که آموزش مستقیم، تنها وسیله برای یادگیری نیست.

نظریه او، یک عنصر اجتماعی را نیز در نظر می‌گیرد و می‌گوید که مردم می‌توانند اطلاعات و رفتارهای جدید را از طریق مشاهده مردمان دیگر یادگیرند. این نوع یادگیری را که به یادگیری (یا مدل‌سازی) مشاهده‌ای معروف است می‌توان برای توضیح انواع گسترده‌ای از رفتارها به کار برد. منبع: کلینیک روانیار)

● مفاهیم اولیه یادگیری اجتماعی

۱) یادگیری مشاهده‌ای

مردم می‌توانند از طریق مشاهده یاد بگیرند. بندورا در آزمایش معروف خود به نام «عروسک بوبو» نشان داد که کودکان رفتارهایی را که در دیگران مشاهده می‌کنند، یاد گرفته و تقلید می‌کنند. کودکانی که در آزمایش بندورا شرکت کرده بودند، آدم بالغی را مشاهده کردند که رفتار خشنی با عروسک بوبو داشت. هنگامی که بعداً به کودکان اجازه داده شد تا در یک اتاق دیگر به بازی با عروسک بوبو بپردازند، آنها شروع به تقلید و تکرار رفتارهای خشنی که قبلاً مشاهده کرده بودند نمودند.

بندورا سه مدل پایه از یادگیری مشاهده‌ای را تعریف کرده است:

مدل زنده، که مستلزم به نمایش گذاشتن یا انجام یک رفتار توسط فردی واقعی است.

مدل آموزشی کلامی، که مستلزم توصیف و توضیح یک رفتار است. مدل نمادین، که مستلزم رفتار نشان داده شده شخصیت‌های واقعی یا ساختگی در کتاب‌ها، فیلم‌ها، برنامه‌های تلویزیونی یا رسانه‌های برخط است.

۲) شویق درونی

وضعیت ذهنی برای یادگیری اهمیت دارد. بندورا خاطر نشان ساخت که عوامل خارجی و محیطی، تنها عامل موثر بر یادگیری و رفتار نیست. او عامل درونی را نیز به شکل غرور، ارضاء شخصی یا حس موفقیت، موثر می‌داند. چنین تأکیدی بر افکار و شناخت درونی به ارتباط بخشیدن بین نظریه‌های یادگیری و نظریه‌های رشدی-شناختی کمک می‌کند. با وجودی که در بسیاری از کتاب‌های درسی، نظریه یادگیری اجتماعی را همراه با نظریه‌های رفتاری قرار می‌دهند، خود بندورا رهیافتش را به عنوان «نظریه اجتماعی-شناختی» تشریح می‌کند.

۳) فرایند مدل‌سازی

یادگیری لزوماً به تغییر رفتار منجر نمی‌شود. با وجودی که رفتارگراها معتقدند که یادگیری به تغییرات ثابتی در رفتار می‌انجامد اما یادگیری مشاهده‌ای نشان می‌دهد که مردم می‌توانند اطلاعات جدیدی را یاد بگیرند بدون آن که رفتار جدیدی بروز دهند. تمام رفتارهای مشاهده شده به طور موثری یادگرفته نمی‌شوند. عواملی هم در مدل و هم در یادگیرنده می‌توانند در موفقیت یا عدم موفقیت یادگیری اجتماعی نقش داشته باشند. همچنین باید مراحل و نیازهای خاصی برآورده شوند. مراحل زیر در یادگیری مشاهده‌ای و فرایند مدل‌سازی دخالت دارند:

■ توجه

توجه لازمه یادگیری است. هر چیزی که توجه شما را بر هم زند، اثری منفی بر یادگیری مشاهده‌ای خواهد داشت.

■ یاد داری

قابلیت ذخیره سازی و نگهداری اطلاعات نیز بخش مهمی در فرایند یادگیری است. عوامل متعددی می‌توانند بر یادداری تأثیر گذار باشند، اما قابلیت بازیابی بعدی اطلاعات و عمل کردن براساس آن در یادگیری مشاهده‌ای ضرورت حیاتی دارد.

■ بازسازی

به محض آن که به مدل توجه کردید و اطلاعات را به حافظه خود سپردید، زمان انجام واقعی رفتاری که مشاهده کرده‌اید فرا می‌رسد. تمرین بیشتر رفتار یاد گرفته شده به یافتن مهارت بیشتر منجر خواهد شد.

■ انگیزه

سرانجام، برای موفقیت یادگیری مشاهده‌ای باید انگیزه کافی برای تقلید از رفتاری که مدل‌سازی شده است داشت. تشویق و تنبیه، نقش مهمی در انگیزش ایفاء می‌کنند. همان‌طور که روبروشدن با این محرک‌ها می‌تواند بسیار موثر باشد، مشاهده تشویق یا تنبیه دیگران نیز موثر است. مثلاً اگر شما ببینید که دانش‌آموز دیگری به خاطر سروقت حاضرشدن در کلاس نمره اضافی گرفته است، شما هم ممکن است هر روز چند دقیقه زودتر از قبل در کلاس حاضر شوید (دهقانی، ۱۳۹۶).

۲-۳- مکتب نظری مورد تعلق نظریه یادگیری بندورا

بندورا، مانند افرادی چون هال، پیاز، تولمن، نورمن و مکتب گشتالت، به فرضیه یادگیری شناختی دلبسته بوده و بنیاد فکری خود را بر اساس این فرضیه بنا نهاده است. همچنین ورتهایمر، راجرز و کهلر نیز از گروه شناخت‌گرایان هستند.

نظریه‌پردازان محرک-پاسخ و شناختی‌گرایان هر دو گروه در بررسی‌های‌شان درباره یادگیری از روش علمی بهره می‌گیرند، اما هم در بیان فرضیه‌ها و اصول و هم در هدف‌ها و روش‌هایشان با یکدیگر تفاوت دارند. شناختی‌گرایان به طور کلی بیشتر به اطلاعاتی که از ادراک، بینش و شناخت یادگیرنده حاصل می‌شوند تکیه می‌کنند، در صورتی که تداعی‌گرایان محرک-پاسخ بررسی‌های خود را فقط به رویدادهایی محدود می‌کنند که به طور مستقیم از راه مشاهده و سنجش به دست آمده باشند. گرچه هوش بعنوان مؤثرترین عامل در پیش بینی پیشرفت تحصیلی به شمار می‌رود اما شناسایی سایر عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی همواره مورد علاقه معلمان، پژوهشگران و اولیاء دانش‌آموزان بوده است. علی‌رغم پیشرفتهایی که در شناسایی این عوامل حاصل شده است هنوز تأثیر دقیق هر یک از عوامل روشن نشده است. از جمله عوامل مؤثر بر پیشرفت هوش، انگیزه، شرایط اقتصادی دانش‌آموزان، وسایل کمک آموزشی و شیوه‌ها و روشهای مطالعه دانش‌آموزان و نقشی است که خانواده در این زمینه دارد. (ناصر، ۱۴۰۰:۱۲)

۲-۴- نقاط ضعف و قوت نظریه یادگیری اجتماعی

یکی از نقاط قوت نظریه سوشال لرنینگ، انعطاف‌پذیری آن در توضیح تفاوت‌های رفتاری دیگران با یادگیری از یک الگو است. این نظریه، به‌خوبی توضیح می‌دهد که با تغییر محیط چطور رفتارهای فرد نیز می‌توانند تغییر کنند. اما بسیاری، کاهش اهمیت مسئولیت‌پذیری افراد در خصوص رفتارهایشان را نقطه ضعف این تئوری می‌دانند. همچنین این نظریه به اعتقاد برخی، نقاط عطف رشد را نادیده می‌گیرد. این نظریه، توضیحی نیز برای رفتارهای بدون الگوی خارجی ندارد (اسکندری، ۱۳۹۲).

شکی نیست که اجتماع تأثیر زیادی بر فرآیند یادگیری و شکل‌دهی به رفتارهای ما دارد. نحوه‌ی این تأثیر و فرآیند مشاهده‌ای آن را نظریه‌ای به نام یادگیری اجتماعی یا Social Learning توضیح می‌دهد. این نظریه بیان می‌کند که افراد، چطور با مشاهده رفتارهای مقبول در جامعه و براساس عواملی مانند میزان توجه و انگیزه‌شان، آن را تقلید کرده و در خود تبدیل به عادت می‌کنند.

۲-۶- مدیریت آموزش

امروزه هنر و علم مدیریت را از ظریف‌ترین و پرثمرترین کارهای آدمی می‌دانند و به عنوان یکی از شاخصهای مهم تمدن معاصر و از جمله عوامل مؤثر در رشد و توسعه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی جوامع کنونی به حساب می‌آورند.

رشد و توسعه نظامهای آموزشی یکی از وجوه مشخص عصر ماست. آموزش و پرورش با انسان سر و کار دارد و چون انسان موجودی پیچیده است از این رو، نظام آموزشی به ایفای دشوارترین و پرمسئولیت‌ترین وظایف اجتماعی اشتغال دارد.

اهمیت و نقش مدیریت در کشور ما که از وسعت زیاد و موقعیت جغرافیایی و آب و هوای نسبتاً مناسب و سرشار از منابع طبیعی و نیروی انسانی بالقوه برخوردار است و هم اکنون در حال بازسازی و نوسازی است، بیش از پیش احساس می‌گردد.

از بین انواع مدیریت، مدیریت بر سازمانهای آموزش و پرورش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و نقش استراتژیک دارد. زیرا تمام اهداف و عوامل این سازمانها انسانی است و رسالت آنها، از یکسو تبدیل انسانهای خام به انسانهای صنعتگر، خلاق، خودآگاه و رشد یافته است و از سوی دیگر، تأمین کننده نیازهای نیروی انسانی جامعه در بخشهای فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی است.

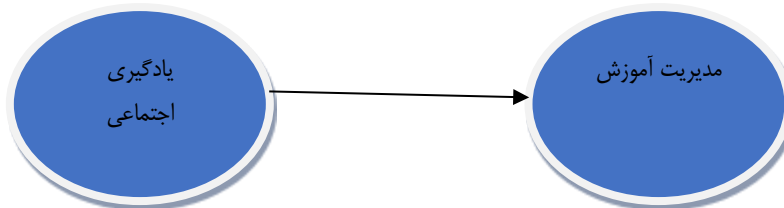
۲-۷- مفاهیم و تعاریف مدیریت آموزشی

مدیریت آموزشی فرایندی است که کلیه فعالیتهای افراد همکار در سازمانهای آموزشی و پرورشی را در جهت رسیدن به هدفهای تعلیم و تربیت همسو و هماهنگ می‌کند و با استفاده‌ی صحیح از منابع فیزیکی و انسانی، زمینه‌های مساعد و مناسب را برای تحقق فوق فراهم می‌سازد. همه اندیشمندان مدیریت در یک نکته اتفاق نظر دارند و آن این است که مدیریت عامل رسیدن به اهداف سازمان می‌باشد.

«فلیپو» (FLIPPO)، مدیریت را هماهنگی همه منابع از طریق فراگردهای برنامه ریزی و کنترل عملیات سازمان به طوری که هدفها را بتوان به طور مؤثر و صرفه جویانه حاصل نمود. (۱) تعریف می‌کند.

دکتر «علی علاقه مند» مدیریت را «بوجود آوردن و حفظ کردن محیطی که در آن افراد بتوانند در جهت برآوردن هدفهای معینی به طور موثر و کارآمد فعالیت کنند.» تعریف می کند. در بیشتر تعاریف مدیریت، به انسان و کار کردن به انسانها اشاره شده است. یک تعریف، مدیریت را کار کردن با افراد و به وسیله افراد و گروهها برای تحقق هدفهای سازمانی معرفی می کند، صاحب نظر دیگری می گوید، مدیریت یعنی هنر انجام دادن کارها به وسیله دیگران و عده ای نیز مدیریت را فراهم کردن محیط مناسب برای افراد می دانند. از آنجا که مدرسه یک نظام صد در صد انسانی است که عامل انسانی هیچ سازمانی مثل یک کارخانه و یا حتی یک بیمارستان به اندازه مدرسه قوی نمی باشد، مدیریت را با تکیه بر بعد انسانی آن از یک سو، با توجه به هدف الهی آن از سوی دیگر دکتر «سید محمد میرکمالی» چنین تعریف می کند.

مدل پیشنهادی تحقیق

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق بر گرفته از باندورا (۲۰۲۰)

بر این اساس فرضیه تحقیق به شرح زیر مطرح می شود:

الف- فرضیه اصلی

یادگیری اجتماعی بر مدیریت آموزش در بین معلمان اداره آموزش و پرورش شهر پارس آباد تاثیر معناداری دارد.

۳- روش تحقیق

روش این پژوهش پیمایشی و از نوع کاربردی است. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه معلمان اداره آموزش و پرورش شهرستان پارس آباد به تعداد ۹۵ نفر در سال ۱۴۰۲ می باشد و با توجه به کم بودن تعداد جامعه آماری، حجم نمونه تمام شمار و همان تعداد ۹۵ نفر انتخاب می شوند. در پژوهش پیش رو برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS استفاده شد (خاکی، ۱۳۹۶). سوالات پرسشنامه در پژوهش فوق شامل دو بخش است؛ در بخش اول مشخصات فردی، اطلاعات فردی ناشران از قبیل جنسیت، سن، تحصیلات پرسیده شد. در بخش دوم سوالاتی راجع به متغیرهای اصلی پژوهش

پرسیده شد. این پرسشنامه توسط محقق طراحی و پس از سنجش روایی پرسشنامه با نظرخواهی از خبرگان و اساتید، از روش روایی صوری و محتوایی استفاده شده است. همچنین برای تأیید پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. مقدار آلفای کرونباخ به دست آمده نیز نشان‌دهنده پایایی عالی و مطلوب پرسشنامه است.

۴- یافته های تحقیق

۴-۱- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

در جدول ۱، آمار توصیفی متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

جدول ۱: آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	انحراف معیار	مقدار میانگین		واریانس
		حداکثر	حداقل	
یادگیری اجتماعی	۰/۷۳۸	۵	۱/۲	۰/۵۴۵
مدیریت آموزش	۰/۵۹۱	۴/۵	۱/۵	۰/۳۵۰

همان‌گونه که در جدول ۴-۴ قابل ملاحظه است، برای متغیر یادگیری اجتماعی مینیمم نظرات مقدار ۱/۲ و ماکزیمم نظرات مقدار ۵ و میانگین و انحراف معیار نظرات به ترتیب به میزان ۳/۲۶ و ۰/۷۳۸ است.

برای متغیر سطح مدیریت آموزشی مینیمم نظرات مقدار ۱/۵ و ماکزیمم نظرات مقدار ۴/۵ و میانگین و انحراف معیار نظرات به ترتیب به میزان ۳/۱۲ و ۰/۵۹۲ می باشد.

۴-۲- بررسی توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف

به منظور استفاده از تکنیک‌های آماری ابتدا باید مشخص شود که داده‌های جمع‌آوری شده از توزیع نرمال یا غیر نرمال برخوردار است؟ چون در صورت نرمال بودن توزیع داده‌های جمع‌آوری شده، برای آزمون فرضیه‌ها می توان از آزمون‌های پارامتریک استفاده نمود و در صورت غیر نرمال بودن باید از آزمون‌های غیرپارامتریک استفاده کرد که در این مرحله به بررسی نتایج حاصل از آزمون مزبور در مورد هریک از متغیرها می پردازیم و بر اساس نتایج حاصل، آزمون مناسب برای بررسی صحت و سقم فرضیات تحقیق انتخاب می کنیم.

جدول ۲: نتایج نرمال بودن توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف

متغیرها	تعداد نمونه	سطح معناداری
یادگیری اجتماعی	۹۵	۰/۰۰۳

مدیریت آموزشی	۹۵	۰/۰۰۱
---------------	----	-------

با توجه به جدول فوق مقدار سطح معنی داری برای تمامی متغیرها کمتر از مقدار خطا ۰/۰۵ است بنابراین توزیع متغیرهای تحقیق از توزیع نرمال پیروی می کنند.

۴-۳- آزمون فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی: یادگیری اجتماعی بر مدیریت آموزش در بین معلمان اداره آموزش و پرورش شهر پارس آباد تاثیر معناداری دارد.

باتوجه به نتایج جدول زیر اگر سطح معنی داری بزرگتر از ۰,۰۵ باشد، فرضیه صفر نتیجه گرفته می شود و در صورتی که مقدار سطح معنی داری از ۰,۰۵ کوچکتر باشد فرضیه یک نتیجه گرفته می شود.

جدول ۳: ضریب همبستگی بین یادگیری اجتماعی و مدیریت آموزشی

مدیریت آموزشی	متغیر وابسته	
	متغیر مستقل	
۰,۷۱۰	شدت	یادگیری اجتماعی
۰,۰۰۱	معناداری	
۹۵	تعداد	

برای آزمون این فرضیه از آزمون معنی داری پیرسون استفاده شده است، نتایج بدست آمده به شرح زیر توضیح داده می شود: بین یادگیری اجتماعی و مدیریت آموزشی همبستگی معنی داری وجود دارد، چرا که سطح معنی داری بدست آمده (Sig=0.001) کمتر از آلفای تحقیق ($\alpha=0.05$) می باشد، پس نتیجه کلی این است که در سطح ۹۹ درصد رابطه معنی داری بین یادگیری اجتماعی و مدیریت آموزشی وجود دارد. نوع همبستگی بین دو متغیر مذکور خطی و مستقیم بوده یعنی هر دو توأمان افزایش یا کاهش می یابند، شدت همبستگی بین دو متغیر در سطح نسبتاً قوی قرار دارد. بنابراین فرضیه اصلی پژوهش مورد تأیید قرار می گیرد، به این مفهوم که تغییرات در یادگیری اجتماعی باعث ایجاد نوسان در متغیر وابسته (مدیریت آموزشی) خواهد بود. یعنی هر چه میزان یادگیری اجتماعی بیشتر باشد، به همان اندازه میزان مدیریت آموزشی به طرف مثبت سیر می کند.

جهت بررسی میزان تأثیر، برازش مدل رگرسیون مورد تحلیل قرارگرفت که در ادامه به آن پرداخته شده است.

برازش مدل رگرسیون

جهت بررسی و ارائه مدل یادگیری اجتماعی (x) و مدیریت آموزشی (y) پس از بررسی شاخص های کفایت مدل در جدول زیر آمده است که به ارائه مدل برازش یافته می پردازیم.
جدول ۴: شاخص کفایت رابطه یادگیری اجتماعی و مدیریت آموزشی

ضریب همبستگی	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین	انحراف معیار خطا
۰,۷۱۰	۰,۴۹۸	۰,۶۵۴	۰,۳۱۶۰۲

همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته برابر ۰,۷۱۰ است. ضریب تعیین ۰,۶۵۴ به دست آمده و این مقدار نشان می دهد که ۶۵ درصد تغییرات مدیریت آموزشی مربوط به یادگیری اجتماعی می شود. با توجه به شاخص هایی که عنوان شد، مدل از کفایت لازم برخوردار است.

در جدول زیر معنی دار بودن رگرسیون بوسیله آزمون F محاسبه شده است:

جدول ۵: آزمون F معنی دار بودن یادگیری اجتماعی و مدیریت آموزشی

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
رگرسیون	۱۷۳,۳۰۵	۱	۱۷۳,۳۰۵	۱۷۳۵,۳۴۲	۰,۰۰۱
مقدار باقی مانده	۳۶,۰۵۲	۹۴	۰,۱۰۰		
جمع کل	۲۰۹,۳۵۷	۹۵			

با توجه به جدول فوق سطح معنی داری محاسبه شده برای این آماره برابر ۰,۰۰۱ بوده و نشان از

معنی دار بودن رگرسیون در سطح ۰,۹۹ دارد.

جدول (۶): نتیجه آزمون t ارتباط عوامل اجتماعی و پیشرفت تحصیلی

مدل	ضرایب غیر استاندارد		ضریب استاندارد	T	مدل
	B	خطای استاندارد	Beta		
مقدار ثابت	۰,۵۷۴	۰,۰۴۸	۰,۸۵	۰,۵۶۲	
یادگیری اجتماعی	۰,۰۰۱	۱,۰۲۴	۰,۲۵	۰,۷۱۰	۴۱,۶۵۷

متغیر وارد شده در معادله رگرسیونی هسته اصلی رگرسیون می باشد که در جدول فوق آمده است.

به ازای تغییر یک واحد یادگیری اجتماعی، ۰,۷۱۰ واحد تغییر در مدیریت آموزشی ایجاد می شود

که این مسئله با فرض ثابت بودن سایر متغیرها می باشد.

آزمون t مربوط به ضرایب رگرسیون نیز در این جدول برای متغیر مستقل نشان داده شده است که

این مقدار برای این متغیر برابر ۰,۰۰۱ بوده و در نتیجه یادگیری اجتماعی در مدیریت آموزشی مؤثر است.

۵- بحث و نتیجه گیری

یادگیری و آموزش در محیط‌های پیچیده امروزی نیازمند توجه به ابعاد و فاکتورهای متفاوتی است. همانطور که در این مقاله مورد بررسی قرار گرفت هر یک از نظریه‌های یادگیری از جنبه‌ای فرایند یادگیری و عوامل موثر بر آن را تحلیل نموده‌اند. همانطور که در کتاب گذار در بحران آمده است: “مسئله مهم در معماری مطلوب و آینده آموزش آن است که رویکردهای کلان مختلف تعلیم و تربیت، با محوریت رویکرد یا دیدگاه سازنده‌گرا، ضمن پوشش و استفاده از دیدگاه‌های شناختی و رفتارگرا در جایگاه مناسب آن‌ها، در پهنه تعلیم و تربیت رقم می‌خورد؛ و بر خلاف رویکرد موجود در رویکرد رفتارگرا منحصر و محدود نمی‌شود”.

رفتار گرایی بر جنبه‌هایی آشکار و عواملی مانند تقویت، تنبیه و هدف‌های آشکار تاکید دارد، نظریه شناخت گرایی بر ذهن و آنچه در آن اتفاق می‌افتد تاکید می‌کند، نظریه سازنده گرایی به طراحی محیط‌های یادگیری مبتنی بر مسئله می‌پردازد و در نهایت نظریه ارتباط گرایی که بر ایجاد ارتباط بین گره‌ها و ایجاد شبکه‌ها تاکید دارد.

امروزه رویکرد تلفیقی در استفاده از این نظریه‌ها مورد تاکید بیشتری قرار گرفته است به نحوی که تاکید صرف بر یکی از این نظریه‌ها اشتباه بوده و باید متناسب با شرایط از اصول مختلف این نظریات استفاده کرد.

“در روال استاد و شاگردی، نه با سازوکارهای رفتارگرایی مطلق در آموزش عمومی در قالب یادگیری برنامه‌ای اسکینری نظیر کتاب درسی، نمره، رتبه و نظایر آن محقق می‌شود؛ بلکه سازوکارهای رفتارگرایی جوهری با استفاده از هدف گذاری مناسب، سنجش، نظارت، بازخوردهای مناسب برای تشویق و تنبیه (بخصوص برای ایجاد انگیزش درونی و لذت بردن شاگرد از یادگیری و ارتقاء خصوصیات خود، و نه انگیزه‌های کاذب نظیر نمره)، متناسب با احوالات و شرایط و خصوصیات هر شاگرد، می‌تواند این روال را رقم بزند.” در حالی که “همه مدارس، با رویکردی صنعتی به صورت همسان، رویکرد ابلاغی کتابهای درسی را اجرا می‌کنند. و این رویکرد در پهنه رویکرد تعلیم و تربیت رفتارگرایی مطلق یا رادیکال، یادگ

۶- منابع

اسکندری، علی، (۱۳۹۲)، دانش و یادگیری؛ نظریه یادگیری ارتباط گرایی.
دهقانی، یوسف، ۱۳۹۶، یادگیری اجتماعی در مدارس، فصلنامه آموزش در مدارس، سال یازدهم پاییز ۱۳۹۶ شماره ۴۵.

علاقه بند، علی، مقدمات مدیریت آموزشی، (تهران: انتشارات رز، ۱۳۸۵)، ص ۲۵.
میرکمالی، سید محمد، رهبری و مدیریت آموزشی، (ناشر، نشر رامین، انتشارات آذروش، ۱۳۹۳) ص ۲۲.

ناصر، شهربانو، ۱۴۰۰، ارزیابی جامعه شناختی عوامل اجتماعی و فرهنگی اثرگذار بر بروز طلاق عاطفی (مطالعه موردی: شهر کرج)، چهارمین کنفرانس بین المللی مطالعات اجتماعی، حقوق و فرهنگ عامه، تهران

Schunk, D. H., Zimmerman, B. (Eds) (2003), Albert Bandura: The Man and his Contributions to Educational Psychology ,Educational psychology: A century of contributions (P. 2-47). Mahwah, NJ, US: Lawrence Erlbaum, 2019.